

DANE KATALINIČ

MOJE PRVE VRTNE ŠKARJE ZA MALE IN VELIKE.

SKOZI ZAPIS S SLIKO IN BESEDO

FISKARS®

www.unicommerce.si

SEPTEMBER 2015

S ŠKARJAMI DO IZKUŠENJ IN PRAVILNE REZI

OD ZELIŠČNEGA VRTA DO ŠADOVNJAKA

FISKARS®

VSEBINA

Uvod	4
Moje prve vrtné škarje	4
S škarjami na zeliščnem vrtu	5
Fotozapis opravljenih aktivnosti (A) s škarjami v zeliščnem vrtu	9
S škarjami od grmovnic do sadovnjaka	12
Fotozapis opravljenih aktivnosti (B) s škarjami od grmovnic do sadovnjaka	21
Koledar opravil na zeliščnem vrtu	27
Koledar obrezovanja nekaterih sadnih dreves	28
Slovarček izrazov	29
Vse, kar morate vedeti o škarjah	30
Vrtné škarje in rezalna vrtna orodja Fiskars	33
Literatura	39

UVOD

Vsebina priročnika je namenjena pridobivanju osnovnega znanja o rezi in obrezovanju rastlin, od zeliščnega vrta do sadovnjaka, in to otrokom, učencem, vzgojiteljem, učiteljem in staršem, ki naj v skladu z vsebino priročnika aktivno sodelujejo in usmerjajo otroke in učence pri obrezovalnih opravilih.

Pri tem gre za proces pridobivanja temeljnih znanj in veščin oziroma osnov o obrezovanju rastlin v vrtcu, šoli in na domu z namenom postati ljubiteljski vrtnar in sadjar. V tem didaktičnem priročniku je v ospredju osnovno orodje za obrezovanje, to so škarje. Hkrati gre za pridobivanje osnovnega znanja o varnem delu s škarjami in osnovnega znanja o rezi in obrezovanju. Opravljene aktivnosti v skladu z zastavljenimi nalogami so dokumentirane s fotozapisom in jedrnatim komentarjem o opravljeni nalogi.

Privzgojimo otroku odnos do vrta, da delo na vrtu, v sadovnjaku postane navdih in veselje.

Dane Katalinič

MOJE PRVE VRTNE ŠKARJE

Prvi stik s škarjami in delom z njimi na vrtu ali v sadovnjaku otrok doživlja z navdušenjem, ker je pred njim izziv pridobiti izkušnje pri delu s tem orodjem. Navdušenje je tem večje, če to delo opravlja hkrati z odraslo osebo, ki mu pri tem pomaga, svetuje in ga usmerja.

Škarje otroka pritegnejo zaradi same funkcije, to je rez, rezanje in končno oblikovanje. Kaj je rez? Pod besedo rez razumemo odstranjevanje posušenih, poškodovanih delov rastlin ali obrezovanje zeliščnih trajnic, cvetličnih grmov, sadovnjaka itd. Pri tovrstnem opravilu se otrok počuti ustvarjalnega in vidi rezultate svojega dela. V tem delu uživa.

FISKARS®

A

S ŠKARJAMI NA ZELIŠČNEM VRTU

VRTNARSKA AKTIVNOST ZA OTROKE
OD 6. LETA STAROSTI IN UČENCE

www.unicommerce.si

OPRAVILA NA ZELIŠČNEM VRTU S ŠKARJAMI

Odstranjevanje posušenih in poškodovanih delov rastlin.

Najpogostejše poškodbe na zeliščih so: na vejicah, listih in cvetovih.

Vzroki za poškodbe so: mraz, suša in prevelika vlažnost tal.

Čas opravi je odvisen od navedenih vzrokov in traja **od marca do novembra.**

Poškodovane rastlinske dele zeliščnih grmov previdno odstranimo s škarjami. Odstranjene dele odložimo na kompostnik ali v posodo za biološke odpadke.

Posušeno listje zeliščnega grma kadulje

Varstvo pri delu!

- Pri delu uporabljaj zaščitne rokavice.
- Obrezuj previdno.
- Obrezuj ob navzočnosti vzgojitelja, učitelja ali staršev oz. druge kompetentne osebe.

FISKARS®

JEMANJE POTAKNJENCEV Z ZELIŠČNEGA VRTA IN RAZMNOŽEVANJE S POTAKNJENCI

Zeliščne rastline lahko razmnožujemo s potaknjenci. Potaknjeneц je odrezano stebelce brez cvetov ali mladi poganjek. S škarjami odrežemo poševno. To je najenostavnejši način neposrednega vegetativnega razmnoževanja.

1. KORAK

S škarjami odreži 12 cm dolgo olesenelo stebelce brez cvetov ali zgornji del mladega poganjka.

Sivka

2. KORAK

Izbrano vejico za potaknjeneц pod kolencem ali listom odreži (poševno) ter odstrani nekaj listov.

Potaknjeneц sivke

3. KORAK

Potaknjence posadi v vrtno zemljo in zalij. Potaknjence lahko posadiš v cvetlične lončke, jogurtne lončke ali vrtno gredice.

Posajeni potaknjenci sivke

4. KORAK

Potaknjenci, ki so občutljivi na nizke temperature – mraz, zato jih postavi na svetlo in toplo mesto. Priporočamo okolje s temperaturo od 15 do 18 oC. Taki potaknjenci so npr. rožmarinovi potaknjenci. Od drugih trajnic npr. pelargonije ...

Rožmarinov potaknjeneč posajen v lončku

VRTEC/ŠOLA: _____

Šolsko leto: _____

FOTOZAPIS OPRAVLJENIH AKTIVNOSTI

(A)

S ŠKARJAMI NA ZELIŠČNEM VRTU

NAVODILO

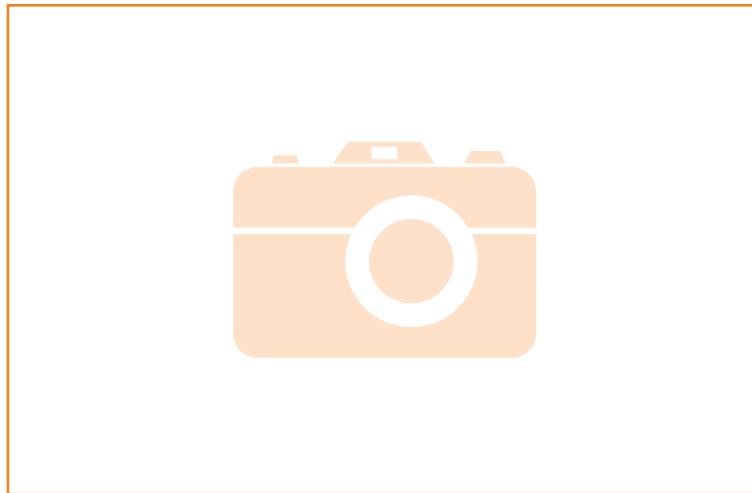
1. Posamezne naloge – aktivnosti so opredeljene in navedene nad posameznimi okvirčki za fotozapis.
2. V kotiček, ki je označen z okvirčkom, nalepite (vnesite) fotografijo o opravljeni aktivnosti s škarjami.
3. Pod vsako fotografijo pod rubriko OPOMBA vpišite jedrnato pojasnilo ali komentar o opravljeni nalogi ter datum, ko je bila aktivnost opravljena.

Varstvo pri delu!

- Pri delu uporabljaj zaščitne rokavice.
- S škarjami ravnaj previdno.
- Delo otrok naj poteka ob navzočnosti vzgojitelja, učitelja, starša ali druge kompetentne osebe.

1. Naloga:

V mesecu marcu odstrani zastirke z zeliščnega vrta in s škarpami odstrani posušene in poškodovane rastlinske dele zelišč.

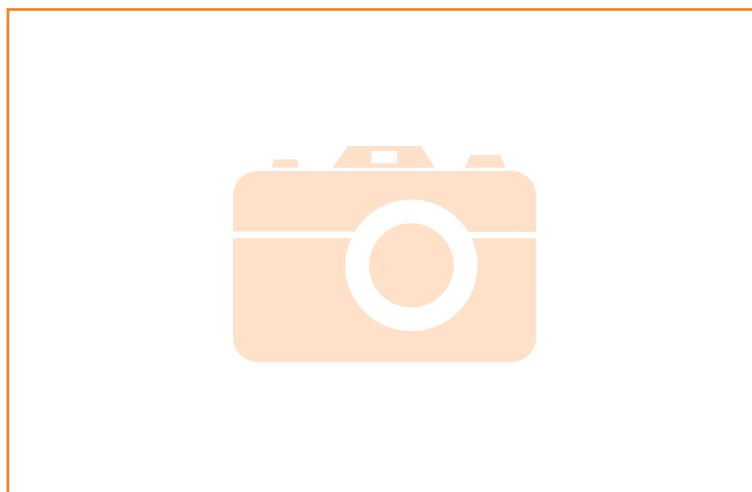
Fotografija o opravljeni nalogi

Opomba: _____

_____ Datum: _____

2. Naloga:

Pri sajenju zelišč na prosto s škarpami previdno odstrani poškodovane dele rastline.

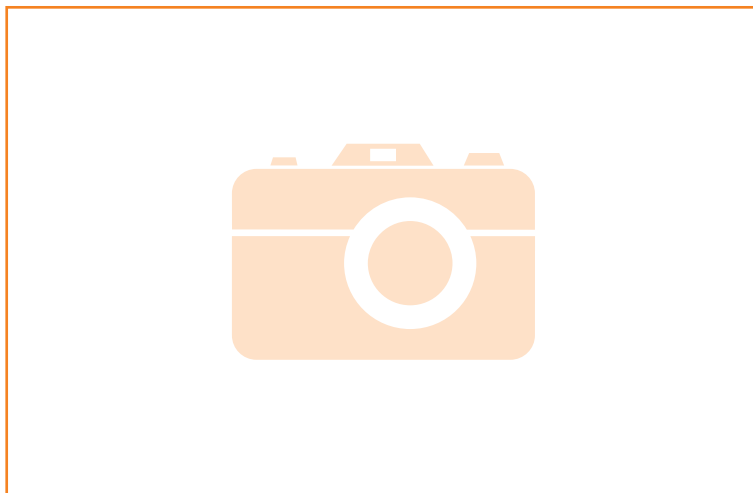
Fotografija o opravljeni nalogi

Opomba: _____

_____ Datum: _____

3. Naloga:

V mesecu juliju s škarjami obreži močno rastoča zelišča na zeliščnem vrtu.

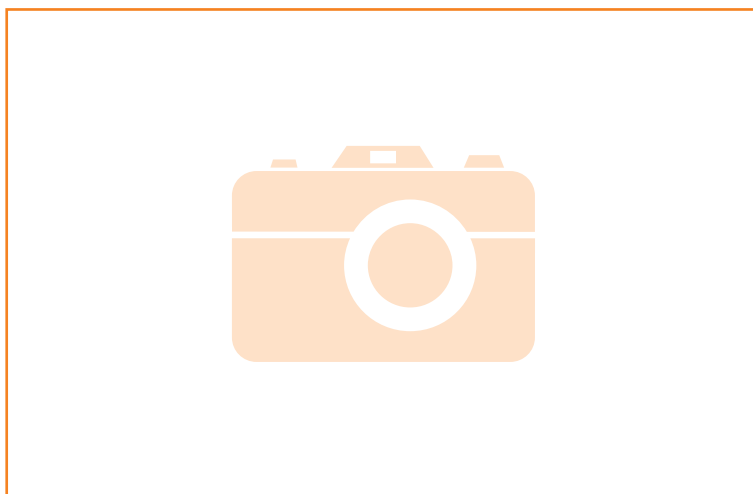
Fotografija o opravljeni nalogi

Opomba: _____

_____ Datum: _____

4. Naloga:

V mesecu septembru izvedi razmnoževanje zelišč s potaknjenci (vegetativno razmnoževanje). Izbira zelišča je tvoja.

Fotografija o opravljeni nalogi

Opomba: _____

_____ Datum: _____

Datum: _____

B

S ŠKARJAMI OD GRMOVNIC DO SADOVNJAKA

VRTNARSKE AKTIVNOSTI ZA UČENCE TRETJE TRIADE
9-LETNE OSNOVNE ŠOLE IN SREDNJE ŠOLE

FISKARS®

OBREZOVANJE GRMOV

Okrasni grmi s svojo lepoto zaživijo, če jih vsako leto obrežemo. To dosežemo z obrezovanjem, in sicer v naslednjih korakih:

1. KORAK

Odstrani stare in odcvetele poganjke.

Opomba: rez je označena z rdečo črto.
Neobrezan grm

2. KORAK

Z odstranitvijo starega lesa se povečata svetlobni prostor in zračnost znotraj grma.

Obrezan grm

OBREZOVANJE VRTNIC

Z obrezovanjem vrtnic dosežemo obliko grma. Tako kot pri vseh grmovnicah je tudi pri vrtnicah potrebno osrednji del grma zredčiti, da postane zračen, koreninske izrastke, ki izraščajo pod cepljenim mestom, pa odstraniti. Pustimo le zdrave poganjke. Poganjke skrajšamo do višine 20 cm.

PRAVILNA IN NEPRAVILNA REZ NA VRTNICAH

Pravilna rez na vrtnici

Pravilna rez se začne tik nad popkom in poteka poševno v stran od popka navzdol.

Nepravilna rez na vrtnici

Previsoka rez spodbuja gnitje.

OBREZOVANJE ŠADNEGA DREVJA

OSNOVE PRAVILNE REZI NA ŠADNEM DREVJU

Pravilna rez

Pravilna rez je rez, ki se začne tik nad popkom.

Ta rez poteka poševno, vstran od popka, da voda ob dežju ne zaliva popka in tako hitreje steče po poganjku navzdol.

Nepravilna rez

Previsoka rez spodbuja gnitje.

Rez je preblizu popka in možnost poškodbe popka je velika.

KAJ JE NAMEN OBREZOVANJA?

1. Oblikovanje krošnje.
2. Upočasnjevanje staranja sadnega drevja (pomlajevanje).
3. Bogat pridelek.

OBLIKE OBREZOVANJA

1. Krajšanje

Opomba:

rez je označena z rdečo črtico.

S krajšanjem enoletnih poganjkov spodbujamo rast drugih poganjkov. Ta rez se uporablja pri vzgoji ogrodnih poganjkov.

2. Nadomeščanje

Opomba:

rez je označena z rdečo črtico.

Z nadomeščanjem (odstranitev starih, povešenih poganjkov) se rast poganjka preusmeri na stranski poganjek, ki je bližje osrednjemu delu rastline.

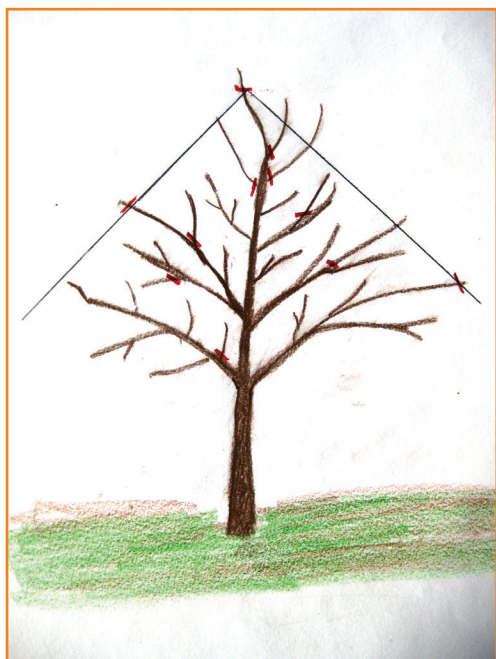
3. Redčenje

Opomba:

rez je označena z rdečo črtico.

Z redčenjem odstranjujemo poganjke, ki tekmujejo z glavnim poganjkom.

VRŠTE REZI NA ŠADNEM DREVJU

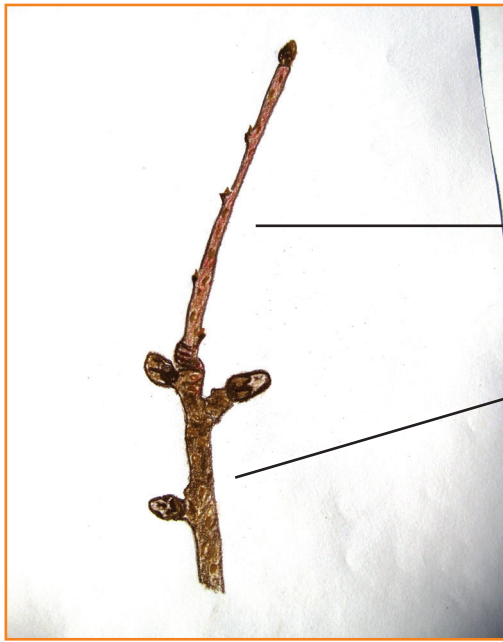

a) Vzgojna rez (90° – 120°)

Opomba:

rez je označena z rdečo črtico.

Pri vzgojni rezi odstranimo proti sredini rastoče poganjke in skrajšamo ogrodne poganjke, z namenom, da se krepijo. Rodne poganjke pustimo.

Enoletni poganjek s popki z zasnovami listov

Dvoletni poganjek s cvetnimi popki

Na risbi je prikazan dvoletni poganjek, ki se nadaljuje in zaključi z enoletnim poganjkom.

Rodne poganjki nosijo cvetne popke, ki se pred cvetenjem močno razlikujejo od drugih popkov, so večji, bolj napeti in se tvorijo na dvoletnem poganjku. Na enoletnem poganjku so popki z zasnovami listov.

b) Vzdrževalna rez

Opomba:

rez je označena z rdečo črtico.

Rodne poganjke ob ogrodju odstranimo, druge rodne poganjke in ogrodne veje zredčimo in jih nadomestimo z mlajšimi poganjki.

c) Pomladitvena rez

Opomba: rez je označena z rdečo črtico.

Povešene rodne in ogrodne poganjke nadomestimo z mlajšimi. Prav tako odstranimo vse mlade poganjke, ki izraščajo iz spodnjega dela debla.

VRTEC/ŠOLA: _____

Šolsko leto: _____

Imena mladih sadjarjev in vrtnarjev:

FOTOZAPIS OPRAVLJENIH AKTIVNOSTI

(B)

S ŠKARJAMI OD GRMOVNIC DO SADOVNJAKA

NAVODILO

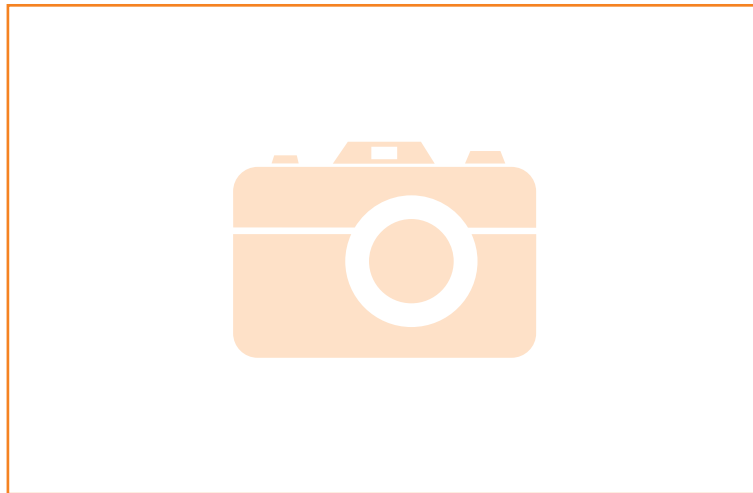
1. Posamezne naloge – aktivnosti so opredeljene in navedene nad okvirčki za fotozapis aktivnosti.
2. V okvirček nalepite (vstavite) fotografijo o opravljeni aktivnosti.
3. Pod vsako fotografijo pod rubriko OPOMBA vpišite jedrnato pojasnilo ali komentar o opravljeni nalogi ter datum, ko je bila aktivnost opravljena.

Varstvo pri delu!

- Pri delu obvezno uporabljaj zaščitne rokavice!
- Obrezuj previdno!
- Obrezovanje naj obvezno poteka ob navzočnosti učitelja, staršev ali druge kompetentne osebe!
- Učenec lahko obrezuje sadno drevje do višine svojega telesa!

1. Naloga:

V mesecu marcu na zeliščnem vrtu s škarjami odstrani in obreži poškodovane in posušene dele zeliščnih rastlin.

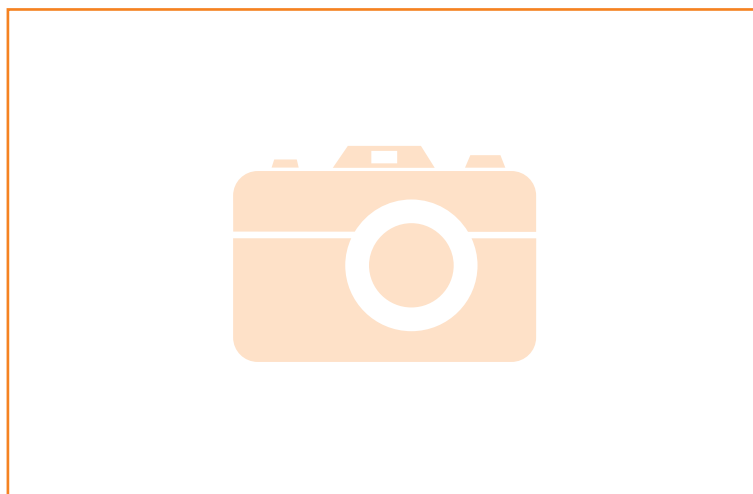
Fotografija o opravljeni nalogi

Opomba: _____

_____ Datum: _____

2. Naloga:

Obreži okrasni grm (odstrani stare in odcvetele poganjke). Poimenuj vrsto obrezanega grma

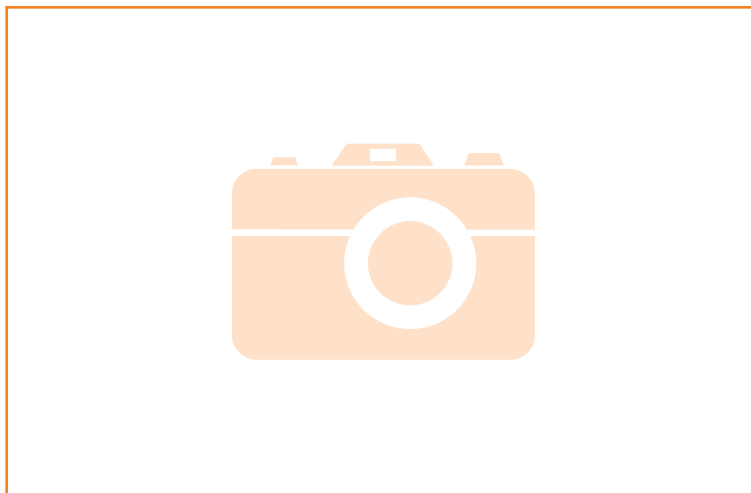
Fotografija o opravljeni nalogi

Opomba: _____

_____ Datum: _____

3. Naloga:

V mesecu marcu s pravilno rezjo obreži eno od navedenih sort vrtnic, in sicer: grmasto vrtnico, mini vrtnico, stebelno vrtnico, velikocvetno vrtnico, pokrovno vrtnico ...

Fotografija o opravljeni nalogi

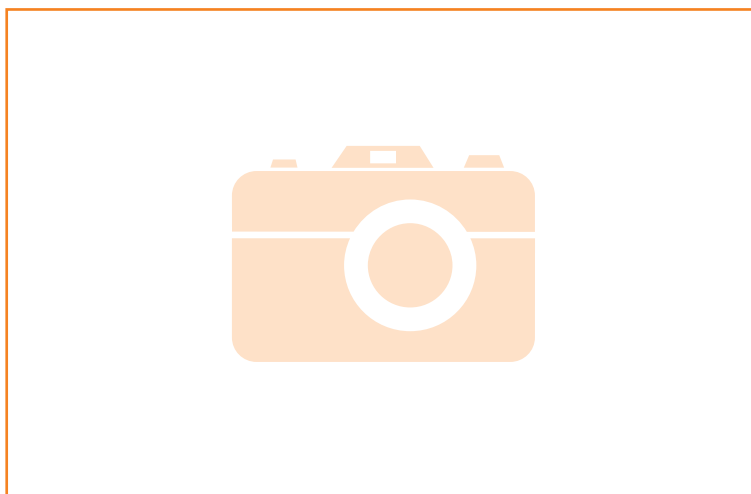
Opomba: _____

_____ Datum: _____

4. Naloga:

Od januarja do marca je čas obrezovanja sadnih dreves. Pri obrezovanju uporabi vse tri načine, in sicer: krajšanje, nadomeščanje in redčenje.

a) Krajšanje enoletnih poganjkov.

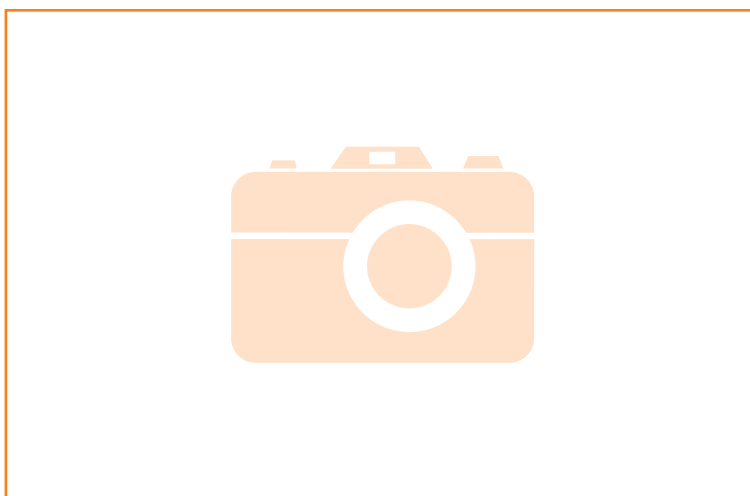

Fotografija o opravljeni nalogi

Opomba: _____

_____ Datum: _____

b) Pri rezi z nadomeščanjem preusmeriš rast tako, da odrežeš glavni poganjek poleg močno razvijajočega se stranskega poganjka.

Fotografija o opravljeni nalogi

Opomba: _____

_____ Datum: _____

c) Z redčenjem ohranjamo redkost krošnje in s tem dobro osvetljenost osrednjih delov krošnje.

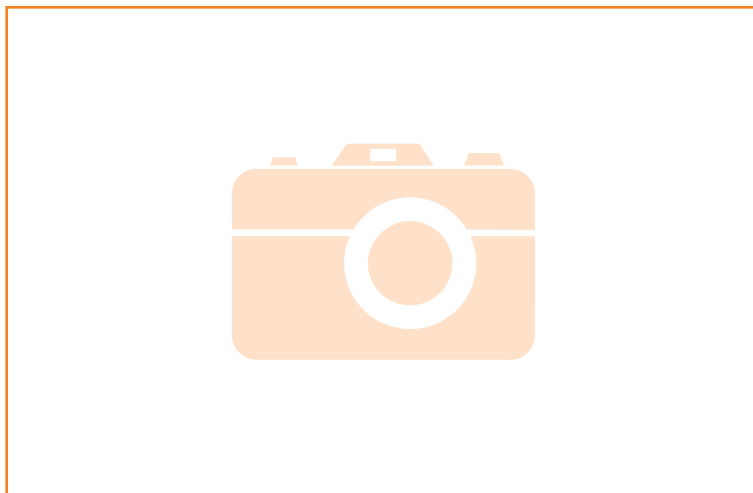
Fotografija o opravljeni nalogi

Opomba: _____

_____ Datum: _____

5. Naloga:

Obreži sadno drevje v svojem sadovnjaku z ustrezno rezjo glede na starost sadnega drevesa. **a)** Vzgojna rez

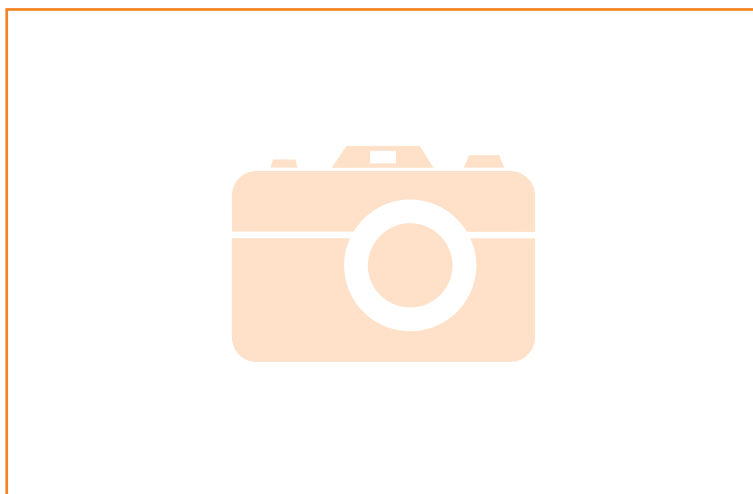

Fotografija o opravljeni nalogi

Opomba: _____

_____ Datum: _____

b) Vzdrževalna rez

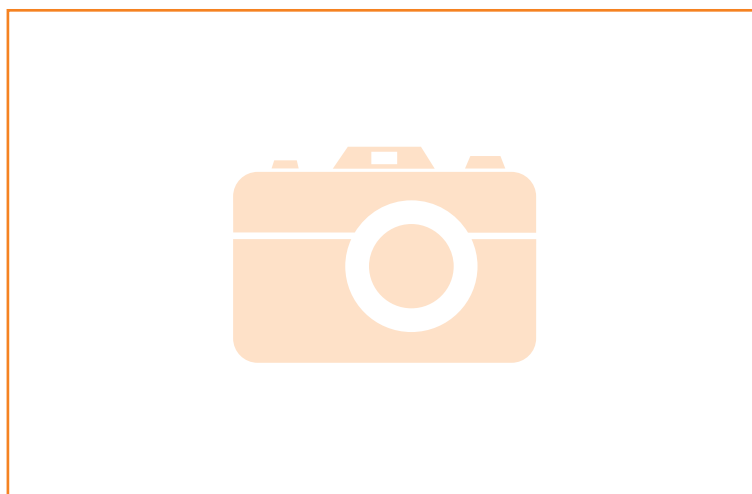

Fotografija o opravljeni nalogi

Opomba: _____

_____ Datum: _____

c) Pomladitvena rez

Fotografija o opravljeni nalogi

Opomba: _____

_____ Datum: _____

KOLEDAR OPRAVIL NA ZELIŠČNEM VRTU

MESEC	VRSTA OPRAVIL
Januar	<ul style="list-style-type: none">• Skrb za zelišča v lončkih in zabojskih.
Februar	<ul style="list-style-type: none">• Redno pregledovanje zelišč v lončkih in zabojskih.
Marec	<ul style="list-style-type: none">• Odstranitev zastirk.• Ostranitev olesenelih zelišč ter poškodovanih rastlinskih delov.
April	<ul style="list-style-type: none">• Presajanje zelišč.• Obrezovanje.
Maj	<ul style="list-style-type: none">• Sajenje zelišč na prosto.• Obrezovanje.
Junij	<ul style="list-style-type: none">• Pobiranje zelišč.• Obrezovanje zelišč.
Julij	<ul style="list-style-type: none">• Nabiranje zeliščnih semen.• Obrezovanje močno rastočih zelišč (meta, melisa ...).
Avgust	<ul style="list-style-type: none">• Nabiranje zelišč.• Obrezovanje.
September	<ul style="list-style-type: none">• Zaščita občutljivih zelišč s tunelom.• Sajenje trajnih zelišč in obrezovanje.
Oktober	<ul style="list-style-type: none">• Pobiranje vseh zelišč, ki ne prezimijo in jih hranimo.
November	<ul style="list-style-type: none">• Presajanje zelišč v zabojske.• Postavitev zastirk na zeliščnem vrtu.
December	<ul style="list-style-type: none">• Skrb za zelišča v lončkih in zabojskih.

KOLEDAR OBREZOVANJA NEKATERIH ŠADNIH DREVNIN

Sadno drevje - ime	Botanično ime	DATUM															
		I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII				
ameriška borovnica	Vaccinium corymbosum		XX	XX													
breskev	Prunus persica		XX	XX	XX		X	X									
češnja	Prunus avium		XX	XX			X	X									
črni ribez	Ribes nigrum		XX	XX			X	X									
hruška	Pyrus communis		XX	XX													
jablana	Malus domestica		XX	XX				X	X								
marelica	Prunus armeniaca							X	X					X			
sliva	Prunus domestica		XX	XX					X					X			

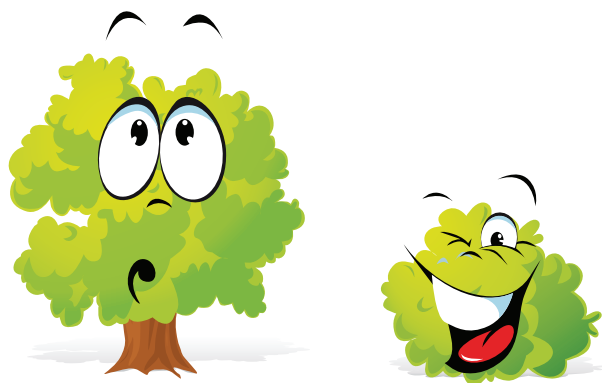
Navodilo za razumevanje pomena znakov v tabeli.

XX = zimska rez

X = poletna rez

SLOVARČEK IZRAZOV

Brst	Spremenjeno skrajšano steblo, iz katerega se razvije poganjek.
Obrezovanje	Odstranjevanje posameznih delov dreves, grmov.
Cvetni popek	Popek, iz katerega se razvije cvet in pozneje plod.
Deblo	Olesenelo steblo, ki pri lesnatih rastlinah povezuje korenine s krošnjo.
Glavni poganjek	Navpično rastoč poganjek, ki je podaljšek debla in raste bolj kot stranski poganjki.
Grm	Lesnata rastlina, ki ima kratko deblo, iz katerega poganjajo številni poganjki.
Izrastek	Poganjek, ki raste iz korenin ali pri cepljenih rastlinah iz podlage.
Krošnja	Razvejani del drevesa nad deblom.
Poganjek	Razvit listni ali cvetni poganjek, sestavljen iz stebila in listov.
Potaknjene	Odrezano stebelce brez cvetov ali mladi poganjek.
Popek	Zarodek lista ali cveta.
Rez	Odstranjevanje delov rastlin z rezanjem (redčenje, oblikovanje drevja).
Stebelce	Manjšalnica od stebila, mlado razvijajoče se steblo.
Stranski poganjek	Poganjek, ki se razvije na glavnem stebilu ali glavni veji.

Vse, kar morate vedeti o škarih

Kaj so škarje?

Škarje so ročno orodje za rezanje ali striženje, ki jih sestavljata dve rezili. Za odpiranje škarih uporabljamo ročaj, ki ima za te potrebe oblikovani dve posebni okroglini, ki ju imenujemo ušesi. Rezili se ob premikanju ročajev škarih odpirata v obliki črke V. Med seboj sta na spoju povezani z vijakom. Pri škarih je ostrina zelo pomembna.

V prazgodovini škarih seveda niso poznali. Rezila so takrat izdelovali iz kamnin, danes pa za to v tovarnah uporabljajo povsem druge, izjemno trpežne sodobne materiale. V finskem podjetju Fiskars škarje izdelujejo že od leta 1830. Danes na trgu ponujajo tako univerzalne kot specialne škarje za domačo in profesionalno uporabo.

Škarje so lahko krožne, tope ali pa koničaste oblike. Tiste s prišiljenimi konicami so običajno tudi zelo ostre, zato morajo odrasli z njimi še posebej pazljivo ravnati in jih znati pravilno uporabljati, po uporabi pa tudi hraniti na primernem in varnem mestu. Otroci lahko povsem sami uporabljajo zanje prirejene **otroške škarje**, ki so lepo zaobljene in zaščitene, da se z njimi ne morejo porezati.

S škarjami režemo različne materiale. Škarje za rezanje so danes nepogrešljive tako v šoli kot tudi doma. Potrebujemo jih praktično vsak dan, saj z njimi režemo papir, lepenko, karton, tkanine, usnje, pa tudi vrvi, les, gumo, plastiko in kovino. Seveda profesionalne škarje uporabljajo tudi krojači in šivilje, pa tudi medicinsko osebje v bolnišnicah in laboratorijih ter kleparji za rezanje pločevine za strešne kritine ali na avtomobilih.

S škarjami tudi strižemo. S posebnimi frizerskimi škarjami nam pri frizerju lepo pristrizejo lase, v skrbi za urejen videz pa si z malimi škarjami, ki imajo ročaje z izjemno majhnimi ušesi, pogosto oblikujemo nohte, saj ti nenehno rastejo. Verjetno veste, da so ovčje škarje namenjene striženju runa ovac, ki nam dajejo volno za zaščito pred mrazom.

Škarje so nepogrešljive tudi na vrtu. Uporabljamo jih za prerezovanje zelišč, obrezovanje dišavnic, cvetlic in okrasnih rastlin. Z njimi rastlinam odrežemo stebela, odvečne poganjke in suhe vejice, grmovnicam in drevesom pa obrezujemo štrleče ali suhe veje. S specialnimi škarjami na vrtu obrezujemo in lepo oblikujemo tudi živo mejo, da čim lepše raste.

Vsi zagotovo veste, **da imajo škarje tudi nekatere živali.** In morski ali potočni rak vas z njimi lahko kar pošteno uščipne! Morda poznate tudi ptice lastovke, ki s svojim prihodom naznanjajo pomlad? Vedno jih lahko hitro prepoznate po njihovem škarjastem repu, saj pogosto živijo in gnezdiijo v vaseh in mestih v bližini ljudi.

Da ne pozabimo na šport! V škarje lahko na primer pri telovadbi skačemo v višino, na smučanju pa lahko v zraku v škarje dvignete tudi svoje smučiči!

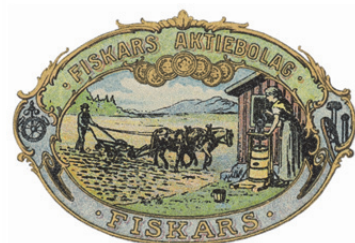
Škarje simbolično uporabljamo tudi v nekaterih besednih zvezah ali pregovorih. Kadar na primer rečemo, da ima nekdo **škarje in platno v svojih rokah**, to pomeni, da se posameznik o nečem odloča čisto sam in da je res vse odvisno samo od njega samega. Prav tako ste že slišali, da je **voznik pri prehitevanju vozil v škarje**, kar je zaradi hitrega približevanja nasproti vozečega vozila vedno izjemno nevarno. Kadar rečemo, da se človek **znajde v škarjah**, s tem opozarjamo na neko **bližajočo se nevarnost**, iz katere se bo brez posledic težko izviti ali rešiti. S pojmom **odprtih škarij** lahko gospodarski strokovnjaki opozarjajo tudi na **nesorazmerja med cenami izdelkov**, ki jih bo treba uskladiti.

Kakšne vrste škarij poznamo? Škarje so lahko ročne ali strojne.

Kako negujemo škarje? Škarje se lahko tudi skrhajo. Zato jih moramo brusiti, da ostanejo ostre. Za to uporabljamo bruse. Seveda se lahko škarje tudi pokvarijo. Včasih so jih prišli mojstri, ki so jih znali popraviti, k nam iskat kar na dom, danes pa jih na popravilo običajno odnesemo k profesionalnim, specializiranim serviserjem. Če jih ni mogoče popraviti, moramo kupiti nove.

Vrtne škarje in vrtno orodje Fiskars.

Sinonim za kakovost. Že od leta 1649.

V majhni finski vasici Fiskars je leta 1649 gospod Peter Thorwöste za svojo fužino od mestnih oblasti dobil dovoljenje za proizvodnjo izdelkov iz železa in kovine. V kovačnici so začeli izdelovati priročna rezila in razvijati nove oblike vrtnega orodja. Rezila so že takrat koristno uporabili za obrezovanje vrtnih in gozdnih rastlin, grmovnic in cvetja ter tako poskrbeli za zdravo rast, razvoj in lepši videz rastlin.

Fiskars je prve škarje začel izdelovati že davnega leta 1830. Danes jih izdelujejo v Fiskarsovi tovarni v Billnäsju na Finskem, kjer skrbijo za njihovo vrhunsko kakovost. Preden škarje zapustijo tovarno, jih preizkusijo na najbolj zahtevnih materialih ter natančno preverijo zvok rezil, ki je značilen za dobre in kakovostne škarje. Rezila izdelujejo iz nerjavečega, kaljenega jekla, trpežne ročaje pa iz zmesi posebne umetne mase in steklenih vlaken. Ker Fiskars že desetletja skrbi za natančno ostrenje rezil, jih v postopku izdelave v tovarni brusijo kar šestkrat! Vse naštetu vam ponuja pravi odgovor, zakaj so škarje Fiskars še danes najboljše škarje na svetu!

Katere škarje so dobre škarje?

Dobre škarje boste prepoznali takoj, ko jih boste vzeli v roke. Za kakovostne namreč štejejo tiste, ki gladko režejo po celotni dolžini rezila, rezanje ali striženje z njimi pa je res pravi užitek. Tudi ročaji škarij so pomembni, saj se morajo prilagati dlanem in uporabniku nuditi dober oprijem. In prav take so vse Fiskarsove škarje, ki jih boste zaradi barve prepoznali že na daleč!

Škarje Fiskars imajo oranžne ročaje

Škarje Fiskars danes takoj prepoznate po tipični **oranžni barvi njihovih ročajev**, ki je pravzaprav nastala po pomoti. Oblikovalec Olof Bäckström je želel testno izdelati črne, rdeče ali zelene ročaje, a se je delavec pri stroju odločil, da bo najprej porabil oranžno barvo, ki je še preostala v posodi. Tako je najprej izdelal nekaj izjemno všečnih oranžnih primerkov, ki so prepričali vse zaposlene v Fiskarsovi tovarni, da bodo odslej za trg proizvajali prav škarje z imenitnimi oranžnimi ročaji. Oranžna barva Fiskars Orange®, ki so jo začeli kombinirati s črno, je tako kasneje postala globalni simbol za dobra, inovativna, trpežna in funkcionalna rezalna orodja. Kot uradno znamko so jo na Finskem zaščitili v letu 2003.

Fiskarsove škarje za vsakodnevna opravila

Prve klasične škarje s plastičnim ročajem je Fiskars svetovnemu trgu predstavil že leta 1967, ko je bila že na voljo sodobna tehnologija za ostrenje rezil. Fiskarsove škarje s plastičnimi ročaji in kovinskimi rezili so bile takrat **prava inovacija**, saj so bile prve škarje na svetu, ki jih je bilo mogoče na trgu kupiti po dostopni ceni. Postale so vzor vsem drugim izdelovalcem po svetu, zanje pa so se začeli zanimati tudi zahtevni profesionalni uporabniki. V letu 1973 so tako na trg prišle **kuhinjske škarje**, zatem pa še **šiviljske** in specialne **krojaške** škarje.

V podjetju Fiskars so prepričani, da si ljudje za vsakodnevna opravila zaslužijo najboljše orodje. Tako so že leta 1975 začeli izdelovati škarje **s poševnimi rezili za boljše rezanje**, uporabnikom po celem svetu pa so **ponudili tudi škarje za levičarje**. Celotno prenavo so škarje za splošno uporabo doživele v letu 1995.

Fiskars je kasneje začel izdelovati tudi **otroške škarje** v več privlačnih barvnih različicah.

Vrtnarjevi najboljši prijatelji

Vrtne škarje in rezalna vrtna orodja Fiskars

Razvoj klasičnih škarij je na trg prinesel vrsto novosti, saj so v podjetju Fiskars nenehno izpopolnjevali in vzporedno razvijali tudi nove in inovativne linije izjemno uporabnih, lahkih in trpežnih **vrtnih škarij** ter klešč za uporabo na vrtu. Vrtna orodja z različnimi rezili je res veliko vrst, zato moramo za vsako delo izbrati najbolj primernega.

Najpogosteje bomo za obrezovanje potrebovali **škarje**, za obrezovanje debelejših vej grmovnic in dreves pa bodo bolj primerne **vrtno klešče**.

Vrtno škarje so pomembno orodje vsakega vrtnarja, saj mora poskrbeti za zdravo rast in lep videz rastlin. Uporabljate jih lahko na raznolikih vrtovih, tudi na terasah ali balkonih. In če jih boste pravilno uporabljali in vzdrževali, popravila ali zamenjava delov sploh ne bodo potrebna, vrtnarjenje pa bo postalo res pravi užitek!

Predstavljamo vam **dve osnovni vrsti** vrtnih škarij in klešč:

- **obvodne ali križne** (angleško *bypass*) **so standarden tip škarij**, pri katerih se rezili pri rezu škarjasto v celoti križata, uporabljamo pa jih za obrezovanje stebel, ozelenelih vej in poganjkov,

ter

- **nakovalne** (angleško *anvil*), pri katerih se ostro zgornje rezilo le nasloni na spodnjega, ki rez ustavi, in jih praviloma uporabljamo za obrezovanje suhih ali odmrlih vej ter trdnejšega lesa.

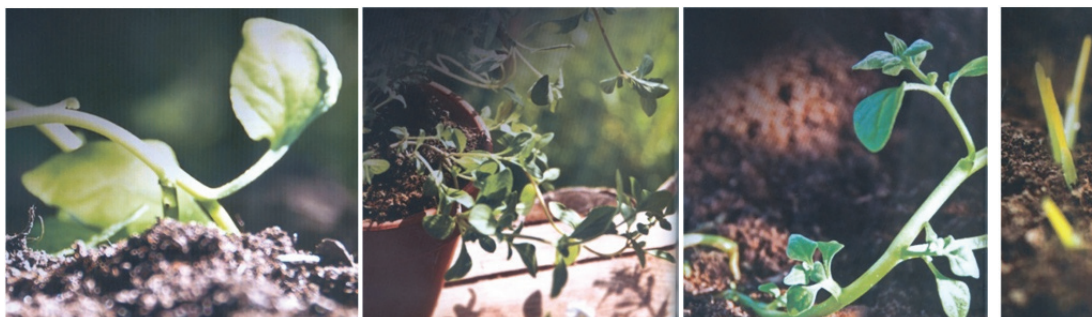
Danes Fiskars uporabnikom ponuja izjemno lahke in lepo oblikovane **vrtno škarje za rezanje cvetlic, zelišč, okrasnih rastlin, živih mej ter nizkih ali visokih grmovnic in dreves**. Tudi miniaturnih, kot je na primer **bonsai**.

Obrezovalne škarje in klešče so razvrščene v več družin, ki se med seboj razlikujejo po materialih, iz katerih so izdelane. Nekatere so namenjene tudi profesionalcem.

Vrtne škarje Fiskars za zelišča, začimbnice in dišavnice

Za obrezovanje zelišč potrebujemo **priročne škarje**, da z njimi rastlinam damo primerno obliko in jim omogočimo zdravo rast. Zelišče je rastlina z neolesenim nadzemnim stebлом, ki ob koncu rasti navadno odmre. Ta zelišča uporabljamo kot začimbe. Poznamo travniška, zdravilna, aromatična in dišavna zelišča. Ta imenujemo tudi dišavnice. Gojimo jih v lončkih ali na vrtovih. Škarje za zelišča ali začimbnice so še posebej lahke, zato boste z njimi hitro, spretno in lahkotno uredili vaš domači ali šolski zeliščni vrt.

Vrtne škarje Fiskars iz družine **SmartFit™** in **Quantum™**

Vrtne škarje **SmartFit™** se prilagajajo vsem dlanem

Večnamenske vrtne obvodne vrtne škarje **SmartFit™** se prilagajajo vsem tipom rok in imajo nastavljivo rezalno odprtino, da jo lahko prilagodite različnim debelinam vej. Z njimi boste na vrtu zlahka opravili še tako zahtevno nalogo. Geometrija rezila omogoča natančno rezanje in oblikovanje rastlin tudi v manj dostopnih predelih na vašem vrtu. Rezila teh škarij so izdelana iz trpežnega ogljikovega jekla, dodani premaz pa uporabniku lajša proces obrezovanja. Priročni oranžni ročaj na vzvodu rezilu omogoča širitev odprtine od standardne širine 12 mm do izjemnih 24 mm.

Škarje SmartFit™ so zasnovane tako, da se rokam prilagodijo kot rokavice. Pri tem ni pomembno, ali ste levičar ali desničar in kako velike so vaše dlani. Gladki ročaj škarij so izdelani iz trpežnega in izjemno lahkega materiala, ki obenem zagotavlja optimalno obrezovanje in veliko udobje pri delu.

Vrtne škarje Quantum™ z ročaji iz plute

Odlika obvodnih vrtnih škarij **Quantum™** so ročaji z oblogo iz plute.

Ta naravni material, ki ga pridobivajo iz lubja hrasta plutovca, vam bo pri obrezovanju vedno nudil nadvse dober oprijem in zmanjšal trenje, rez pa bo zato čista in gladka.

Pluta je v svetu cenjena zaradi svojih odličnih lastnosti, kot so lahkost, mehkost, udobnost in vodoodpornost, hkrati pa ta naravni material nudi še odlično toplotno izolacijo in je odporen proti udarcem. V podjetju Fiskars za izdelavo ročajev teh škarij kombinirajo surovo pluto z aluminijastimi kalupi, rezila pa izdelujejo iz trpežnega kaljenega jekla. Premazi na rezilih služijo zmanjšanju trenja ter bolj učinkovitemu rezanju. K orodju sodi tudi priročen etui, ki zaščiti rezilo in vam omogoča skrbno in varno shranjevanje tega orodja pri vas doma.

Zanimivo! Hrast plutovec lahko živi tudi do 250 let. Prvo pluto režejo iz lubja 25 let starega drevesa, za drugo rezanje pa morajo znova počakati nadaljnjih 9 do 12 let. Pluto lahko s hrasta žanjejo dvanajstkrat v njegovem življenjskem ciklusu. Žetje plute je težko fizično delo. Proces poteka popolnoma brez strojev, le z uporabo specialne sekire. Po spomladanski in poletni žetvi se drevo začne takoj obnavljati, požeto pluto pa je mogoče reciklirati.

Rezalna orodja Fiskars iz družine SingleStep™ in Quantum™

Kakovostne in inovativne vrtnarske klešče **SingleStep™** bodo nadvse dobrodošle za vse začetnike, ki se na vrtu prvič lotevate tovrstnih del, saj boste z njimi zlahka obrezovali vejevje ali les do debeline 22 mm. Ročaji na teh rezalnih orodjih so čvrsti in trpežni, oplemeniteni s steklenimi vlakni. Rezila so izdelana iz kaljenega jekla, premaz pa služi za zmanjšanje trenja in bolj učinkovito rezanje. Izdelki so izdelani v črni barvi z dodatkom oranžne.

Za obrezovalne klešče **Quantum™** so značilni ročaji iz plute, odlikuje pa jih tudi močnejši mehanizem za obrezovanje še debelejših vej.

Vrtne škarje Fiskars za živo mejo

Valovito rezilo škarij za obrezovanje žive meje **SingleStep™** je oblikovano tako, da omogoča kar najučinkovitejše rezanje še tako odmaknjenih vejic in vej- z ostrino rezila vse tja do njegove konice. Vzvod za nastavitev rezalne odprtine vam olajša rezanje še tako trdega lesa.

Tudi ročaji škarij **Quantum™** za živo mejo so lahki in trpežni, oblečeni s pluto pa ponujajo uporabnikom še več udobja pri delu. Te škarje se obenem ponašajo še z dodatno močjo za obrezovanje debelejših vej.

Vrtne obrezovalne klešče SingleStep™

Uporabljate lahko **dvoje obvodnih klešč SingleStep™** za rezanje debelejših vej ali lesa, za suh in trdnjši les pa bodo iz te družine primernejše daljše **nakovalne obrezovalne klešče**.

Dosežki podjetja Fiskars – dobitnik prestižne nagrade **red dot** za vrhunska Fiskars vrtna orodja

Fiskars, ki razvija nove izdelke za kar najbolj sodobne načine vrtnarjenja, je za svoj dovršeni dizajn inovativnega vrtnega orodja prejel vrsto prestižnih nagrad **red dot**, na katere je zelo ponosen. Z njimi izkazuje svojo vodilno vlogo pri razvoju uporabniku prijaznih, trpežnih in funkcionalnih izdelkov, saj jim tako lajša delo in jim zagotavlja hitro in učinkovito opravljanje vrtnih opravil.

Nagrade **red dot** podeljujejo na enem največjih mednarodnih dizajnerskih tekmovanj za vrhunsko zasnovane, kakovostne in inovativne izdelke. Izdelke ocenjuje komisija, ki jo sestavlja 30 vrhunskih svetovnih industrijskih oblikovalcev. Fiskars je na tem tekmovanju med 1.800 udeleženci iz 58 držav dosegel svojevrsten rekord, saj je s svojimi izdelki, ki jih je prijavil na tekmovanje, izstopal z vrhunsko dovršenimi proizvodi, za katere je upravičeno prejel pečat kakovosti. Nagrada **red dot za najboljše med najboljšimi** je bila za odlično rezalno orodje v letu 2012 podeljena vrhunskemu programu Fiskars Quantum™. Nagradi red dot sta dobili tudi dve drugi družini Fiskars vrtnega orodja, s čimer Fiskars izkazuje svojo pravo razvojno usmeritev in oblikovno superiornost med primerljivimi izdelki. V letu 2011 je nagrado **red dot design** dobila družina Fiskars SingleStep™.

reddot

Unicommerce, zaupanja vreden partner

Podjetje Unicommerce, d. o. o., s sedežem v Logatcu deluje v okviru nemškega podjetja Andreas Stihl AG&Co. KG iz Waiblingena in je del Skupine STIHL.

FISKARS®

Fiskars je z letnico 1649 najstarejša finska blagovna znamka. V svetu je Fiskars poznan kot vodilni svetovni proizvajalec vrhunskega ročnega vrtnega orodja in izdelkov za dom. V Sloveniji znamko že od leta 2008 zastopa podjetje Unicommerce. Izdelke trgu ponuja preko trgovskih mrež s specializiranimi oddelki za vrt, dobro založenih vrtnarskih centrov in lastne maloprodajne mreže pooblaščenih in strokovno usposobljenih trgovcev Stihl s servisom.

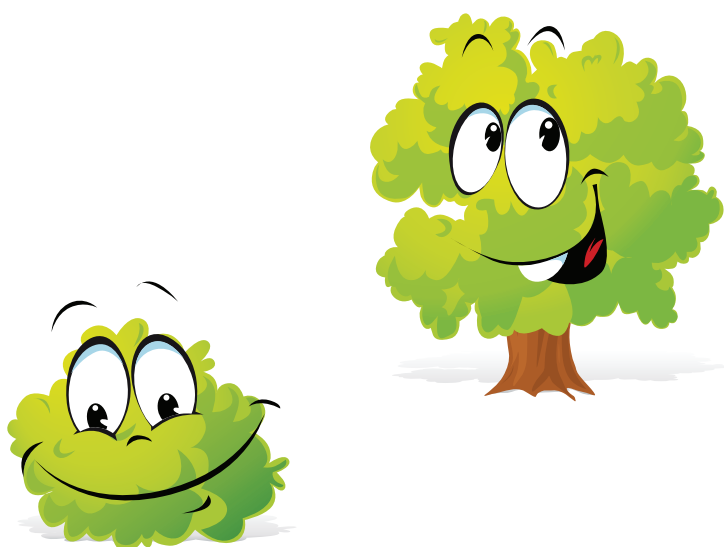

Vrtno orodje blagovne znamke VIKING iz Avstrije sestavljajo kosilnice, prezračevalniki trave, vrtni drobilniki, motokultivatorji in otroški program Viking.

Unicommerce blagovno znamko STIHL uspešno zastopa že več kot dve desetletji, pred tem pa so z izdelki oskrbovali tudi celotni jugoslovanski trg. Najbolj prepoznavne so njihove žage 'štilarice', ki so že od leta 1971 najbolj prodajane motorne žage na svetu. Z napravami STIHL je opremljena tudi vzdrževalna ekipa planiške velikanke, bike centra na Pohorju in logaškega reli poligona, pa tudi oddelek gozdarstva in gozdarske mehanizacije Tehničnega muzeja Bistra. Za uspešno promocijo te blagovne znamke skrbi tudi Filip Flisar, svetovni prvak v skikrosu iz Maribora. Unicommerce prodaja izdelke preko svoje maloprodajne mreže pooblaščenih in strokovno usposobljenih trgovcev s servisom. Glavnino tvorijo mala družinska podjetja, ki so strokovno usposobljena za svetovanje in prodajo teh kakovostnih izdelkov, ter kmetijske zadruge. Za več informacij pogledjte na www.unicommerce.si oziroma se pozanimajte pri vašem lokalnem STIHL trgovcu!

Unicommerce, d. o. o., Obrtniška ulica 21, 1370 Logatec, T: 01/759 11 00, E: info@unicommerce.si, W: www.unicommerce.si

LITERATURA:

1. V domačem vrtu, Ljubljana: DZS, 1972
2. Dedkovi vrtnarski nasveti: Mladinska knjiga, 2009
3. Martinčič, A., Sušnik, F.: Mala flora Slovenije. Ljubljana: DZS, 1984

Dane Katalinič

MOJE PRVE VRTNE ŠKARJE

Besedilo, fotografije in risbe na straneh 1 -29: Dane Katalinič

Ostale fotografije: Unicommerce, d. o. o., arhiv Fiskars

Ostala besedila na straneh 30 -38: Miša Hrovat, Agencija Maga

Jezikovni pregled: Grega Rihtar

Grafično oblikovanje maskot: Denis C. Kebler, Studioplus

Izdajatelj: Unicommerce, d. o. o., Logatec, September 2015

CIP - Kataložni zapis o publikaciji
Narodna in univerzitetna knjižnica, Ljubljana

631.543(02.053.2)(0.034.2)

KATALINIČ, Dane

Moje prve vrtnne škarje [Elektronski vir] : za male in velike : skozi zapis s sliko in besedo / [besedilo, fotografije in risbe na straneh 1-29] Dane Katalinič ; [ostala besedila na straneh 30-38 Miša Hrovat, Agencija Maga ; ostale fotografije Unicommerce, arhiv Fiskars]. - El. knjiga. - Logatec : Unicommerce, 2015

ISBN 978-961-281-985-9 (pdf)

281379072

FISKARS®

